

Arbets- och företagsnämnden

Bostadsförsörjning nyanlända

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Nacka kommun har idag ett organiserat mottagande av anvisade nyanlända genom ankomstmöten, etableringsstöd, genomgångsbostäder och ett stödjande arbete för att nyanlända ska hitta egen bostad. Målet är att de nyanlända ska hitta en egen bostad under den period de omfattas av etableringsinsatser. Under 2018 behöver 256 nyanlända hitta egen bostad och under 2019 453 personer.

Ärendet

I skrivelsen redovisas arbetet med mottagning och bostadsförsörjning för nyanlända.

Anvisningar och mottagandet av nyanlända i Nacka kommunen

Bosättningslagen¹ omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen² samt anhöriga till dessa personer om de har beviljats uppehållstillstånd och ingår i samma hushåll. Migrationsverket har sedan januari 2017 hela ansvaret för anvisningar av nyanlända, både av anvisningar av personer som bor på Migrationsverket anläggningsboenden (ABO) och kvotflyktingar. En kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Migrationsverket anvisar i första hand nyanlända som är registrerade och vistas vid Migrationsverkets anläggningsboenden och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen, så kallade kvotflyktingar.

Hur går en anvisning till?

Migrationsverket håller ett bosättningsamtal med de personer som efter beslut om uppehållstillstånd ska anvisas till någon av landets kommuner. Därefter anvisar Migrationsverkets bosättningsenhet hushållet till en kommun utifrån årsplaneringen. I vissa fall kan hänsyn tas till de nyanländas behov av till exempel specialistsjukvård.

¹ Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

² Utlänningslag (2005:716)

Anvisningsbeslutet skickas till kommunen tillsammans med övergripande information om det hushåll eller den person som ska tas emot, ett så kallat bosättningsunderlag.

Efter anvisningen sker en dialog mellan kommunen och Migrationsverket främst om tidpunkten och andra praktiska detaljer kring mottagandet. Migrationsverket har flyttsamtal med den/de anvisade och ger information om vilken kommun och boendet som erbjuds samt datum och tid för flytt. Kommunen har som längst två månader på sig från datumet då anvisningsbeslutet fattas tills de nyanlända ska tas emot i kommunen.

Välkomstbrev

I samband med att Nacka kommun skickar information till Migrationsverkets mottagningsenhet om mottagningsdatum skickas även ett välkomstbrev till de personer som anvisats till kommunen. Där framgår det bland annat hur stor bostaden är och i vilken del av kommunen bostaden ligger. I brevet finns också information om att det är en genomgångsbostad i andra hand som man hyr av kommunen i två år samt att man under den tiden har eget ansvar att hitta en egen bostad efter de två åren.

Ankomsten till Nacka kommun

Varje månad har Nacka kommun ankomstmöten när ett antal hushåll som anvisats till kommunen tas emot. Vid ankomstmötet välkomnas de nyanlända till Nacka och de får samtidigt information om vad hyresavtalet innebär och om särskilda ordningsregler m.m. I samband med detta skrivs hyresavtalen under och nycklarna till bostaden lämnas över. Därefter följer en så kallad etableringsstödare med de nyanlända till deras respektive bostad. På plats i bostaden får de en första genomgång av hur lägenheten fungerar.

Möblering

De bostäder som hyrs ut till nyanlända möbleras delvis upp tillfälligt med enkla möbler. För de nyanlända som anvisas från Migrationsverkets anläggningsboende möbleras lägenheten endast med sängar, sängkläder och några lampor.

För kvotflyktingar möbleras lägenheten förutom med sängar även med köksbord, stolar och enklare köksutrustning. Vid eventuella ankomster efter kontorstid inhandlas även några basvaror för att de nyanlända ska kunna göra en första frukost i bostaden.

De möbler som kommunen tillhandahåller är en enkel grundmöblering. Om de nyanlända behöver mer möbler finns möjlighet att ansöka om hemutrustningslån från Centrala studiestödsnämnden (CSN). Nyanlända som omfattas av etableringslagen kan söka hemutrustningslån från CSN för saker till hemmet, exempelvis möbler och porslin.

Etableringsstöd under de första 3 månaderna

Etableringsstödet kontaktperson möter som tidigare beskrivits upp de nyanlända vid ankomsten till kommunen och följer med till bostaden. Därefter är kontaktpersonen den som stödjer de nyanlända i den praktiska introduktionen i kommunen. För etableringsstödet uppdrag finns en checklista framtagen som specificerar vad de ska ge de nyanlända stöd med. Kontaktpersonen hjälper bland annat till att boka möten med kommunen, Arbetsförmedlingen och hur man använder tvättstugan och hur sophantering och återvinning går till. Etableringsstödet uppgift är att se till att den nyanlände får en bra

start i kommunen för att de sedan ska klara sig själva och veta vart de ska vända sig i olika frågor. Kvotflyktingar anländer till Sverige samma dag och hämtas vanligtvis vid Arlanda flygplats av kontaktperson från etableringsstöd. Kvotflyktingar behöver i allmänhet mer stöd eftersom de inte bott i Sverige tidigare och brukar därmed ha etableringsstöd en längre period än tre månader.

Kommunens bostäder för nyanlända

För närvarande bor 749 nyanlända i kommunen som kommit sedan 2015. De nyanlända hyr sin genomgångsbostad i andra hand av Nacka kommun. Kommunen säkerställer sitt behov av bostäder för olika sociala ändamål genom att hyra in bostäder via privatpersoner, kommersiella aktörer samt inköp av bostadsrätter och genom kommunens egna fastigheter, till exempel ett flerbostadshus med tillfälligt bygglov. Familjer med barn bor i företrädesvis i bostadsrätter och i bostäder som hyrts in via privatpersoner men även i mindre lägenheter som kommunen hyrt in via en kommersiell aktör. Singelhushåll matchas oftast in i olika typer av kollektivboenden till exempel korridorsboende.

Under 2016 och 2017 har anskaffningen av bostäder för nyanlända gjorts inom olika kategorier, vilket redovisas nedan.

Figur 1)

Bostad för antal personer	2016	2017
Inhyrning privatpersoner	68	45
Inhyrning kommersiella aktörer	115	80
Kommunens fastigheter med tidsbegränsat lov	81	0
Bostadsrätter	75	166
Totalt	339	291

Delad bostad

De flesta singelhushåll bor antingen i korridorsboende eller delade lägenheter. Alla utom ett fåtal har ett eget rum. Familjer bor i första hand i egna bostäder även om det finns ett fåtal familjehushåll som delar gemensamma utrymmen med andra hushåll.

I de lägenheter som kommunen köper in har singelhushåll som delar bostaden låsbara sovrum. När lägenheter byggs om används även vardagsrummets yta till sovrum. I dessa fall innebär detta att en ombyggnad görs i lägenheten. I delade lägenheter innebär det i allmänhet att köket är den enda gemensamma yta som finns.

Yta per person

Målsättningen vid varje ny anvisning är att matcha den/de anvisade till en bostad om högst 17 kvadratmeter per person enligt arbets- och företagsnämndens mål.³

³ AFN 2017/27

Som rapporterades i tertiärrapport 2 uppskattas antalet kvadratmeter per person till 21 kvadratmeter per person.⁴ Att nå målet om 17 kvadratmeter försvåras enligt kommunstyrelsen av att planlösningarna i de införskaffade bostäderna har begränsningar.⁵

När antalet kvadratmeter per person räknas ut omfattas även gemensam yta. För korridorsboende och delade lägenheter handlar det till exempel om hall, kök, badrum och i vissa fall vardagsrum.

Nyanländas betalningsförmåga

Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare syftar till att underlätta och påskynda nyanländas etablering. Enligt lagen ska Arbetsförmedlingen upprätta en etableringsplan under max 24 månader.

En nyanländ som deltar i planens aktiviteter kan få etableringsersättning. En nyanländ som deltar i etableringsplanen på heltid är berättigad till en ersättning om 308 kronor per dag under fem dagar i veckan, cirka 6 500 kronor per månad. Deltar den nyanlända i etableringsplanen till 75, 50 eller 25 procent av heltid utgår ersättningen i motsvarande mån.

En nyanländ som är berättigad etableringsersättning kan även vara berättigad till tilläggsersättningarna etableringstillägg för hemmavarande barn eller bostadsersättning. Etableringstillägg kan betalas ut till nyanlända som har hemmavarande, folkbokförda barn under 20 år som inte är självförsörjande.

Tillägget utgår för max tre barn, 800 kronor för barn upp till elva år och 1 500 kronor för barn över 11 år. En familj kan få maximalt 4 500 kronor i etableringstillägg per månad.

En nyanländ som bor ensam i egen bostad och är folkbokförd på adressen kan få bostadsersättning. Ersättningen betalas ut för den del av hyran som överstiger 1 800 kronor men inte 5 700 kronor, maximalt kan 3 900 kronor per månad. Det är inte möjligt för den som bor inneboende att få bostadsersättning. Det går inte att få bostadsersättning om man hyr ett eller flera rum i en lägenhet eller villa, eller om man bor tillsammans med en annan person. Detta gäller oavsett om rummet är läsbart eller inte. För nyanlända som bor i ett studentrum, har eget kontrakt och bor ensam i rummet kan bostadsersättning beviljas.

Nyanlända har liksom alla andra bosatta personer rätt att ansöka om bostadsbidrag hos Försäkringskassan. Bidraget riktas sig till barnfamiljer och unga utan barn under 29 år. En barnfamilj kan maximalt få 5 200 kronor per månad och unga utan barn 1 300 kronor. Om en nyanlända som beviljas bostadsbidrag redan har bostadsersättning minskar bostadsersättningen med lika mycket som den nyanlända får i bostadsbidrag. Barnfamiljer som bor inneboende har endast rätt till en särskild del av bidraget.

TVå nyanlända som lever ihop och är över 29 år och inte har barn har varken rätt till bostadsbidrag eller bostadsersättning.

⁴ AFN 2016/64

⁵ Genomförandeplanering KFKS 2017/363 KFKS 2017/740

Nyanlända erbjuds genomgångsbostad i två år i Nacka

I Nacka används genomgångsbostad, vilket är en bostad som nyanlända hyr av kommunen under etableringstiden, det vill säga under de två år som de omfattas av etableringslagen och ska etablera sig på arbetsmarknaden.

Det kan under den period tvåårsperiod som man bor i en genomgångsbostad bli aktuellt att genomföra en omflytt till en annan bostad om bostaden behövs för ett annat hushåll för att kommunen på så sätt kunna klara av sitt bosättningsuppdrag enligt bosättningslagen.

Målet är eget boende inom två år

Kommunen arbetar idag efter principen att de nyanlända får hyra en genomgångsbostad av kommunen i två år och att de därefter behöver flytta till egen bostad.

Att hitta en egen bostad i Stockholmsområdet är en stor utmaning inte bara för nyanlända hushåll. Att vara nyanländ i landet, eventuellt ha ett begränsat nätverk och begränsade språkkunskaper kan försvåra situationen ytterligare. En viktig förutsättning för att få en egen bostad är ha en inkomst. Många hyresvärdar ställer krav på att man behöver en inkomst för att kunna få ett förstahandskontrakt.

Ett fortsatt intensivt fokus för att påskynda de nyanländas etablering på arbetsmarknaden för att förkorta vägen mot egen försörjning är avgörande för att öka förutsättningarna för nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden.

Hur många har hittat egen bostad hittills?

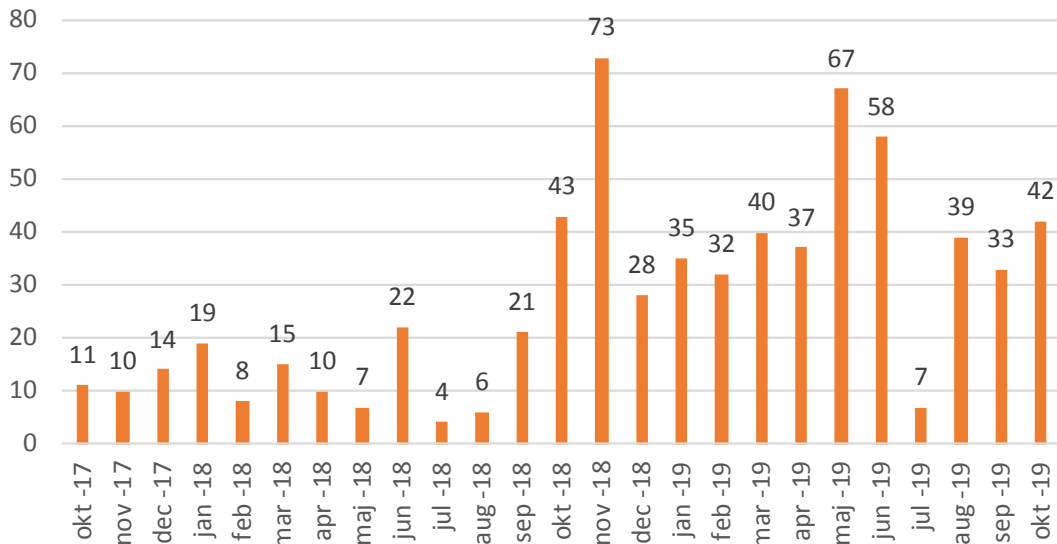
Sedan 2015 har 45 personer fördelat på 21 hushåll hittills flyttat till eget boende. Majoriteten har hittat boende i en annan kommun och sex personer, fördelat på tre hushåll, har hittat eget boende i Nacka kommun. Ytterligare tre hushåll (sex personer) kommer att flytta till eget boende i annan kommun under november månad.

Hur många behöver egen bostad de närmaste två åren?

Under 2015 tog kommunen emot 116 nyanlända och under 2016 339 personer. Under 2017 har kommunen tagit emot 306 personer till och med oktober månad.

Nedan redovisas antalet personer som behöver egen bostad de kommande två åren, det vill säga som bott två år i en genomgångsbostad. Diagrammet visar antalet under perioden oktober 2017-oktober 2019.

Figur 2)

En utmaning att etablera sig på bostadsmarknaden

En stor utmaning under 2016 när bosättningslagen trädde i kraft var att hitta bostäder till de nyanlända som anvisades till kommunen. Nästa utmaning är att hitta sätt att underlätta för de nyanlända i kommunen att etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden och hitta en egen bostad. Bostaden som de hyr av Nacka kommun får de hyra på max två år, vilket de informeras om både genom det välkomstbrev som de får i samband med information om att de anvisats till Nacka och vid ankomsten till kommunen.

Kommunens arbete för att underlätta etableringen på bostadsmarknaden

Under sommaren och hösten har arbetet med uppföljningssamtal med de nyanlända som kom under 2015 intensifierat. Dessa hushåll har i olika utsträckning kännedom om kommunens regler kring genomgångsbostad under två år.

Framtidsplan för eget boende

Under hösten påbörjas arbetet med framtidsplan för eget boende, där den nyanlände får stöd att ta fram en egen tidsatt plan för hur hen ska hitta ett eget boende. Uppföljning av den individuella framtidsplanen för eget boende ska ske kontinuerligt.

Bointroduktion

Under hösten kommer också ett arbete med bointroduktion för nyanlända att starta upp. Bointroduktion ska ge nyanlända information om hur den svenska bostadsmarknaden ser ut, hur man söker bostad - men också om vad som förväntas av dig som hyresgäst. Utöver en första introduktion kommer nyanlända kunna boka in sig på individuella samtal för att få bättre kunskap om hur man söker bostad, både genom bostadsköer och i andra hand.

Jobbflytt

För närvarande pågår pilotprojektet Jobbflytt. Målet med pilotprojektet är att erbjuda nyanlända en möjlighet till egen bostad och egen försörjning i kommuner där dessa två förutsättningar finns. En upphandlad leverantör ansvarar för att under hösten genomföra

en besöksresa med ett antal intresserade. Därefter genomförs en första jobbflytt innan årsskiftet. Efter genomförd flytt kommer de nyanlända följas upp under tre månader. Målsättningen med pilotprojektet är att 10-15 hushåll ska genomföra en jobbflytt och på så sätt snabbare etablera sig både på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. I den nu aktuella kommunen finns både en kompetens- och arbetskraftsbrist och befintliga bostäder till rimliga hyror.

Ekonomiska konsekvenser

Etableringen på arbetsmarknaden är avgörande för att individen ska kunna försörja sig själv och för att kunna hitta en egen bostad. Att nyanlända får stöd att hitta egen bostad under den tid de har genomgångsbostad via kommunen är av betydelse för en snabbare etablering

Konsekvenser för barn

Ur ett barnperspektiv är föräldrarnas självförsörjning och ett eget boende avgörande för att familjen ska kunna etablera sig i Sverige. För att barn ska kunna integreras i samhället och etablera sig i skolan är det eftersträvansvärt att de inte ska behöva flytta mellan olika boenden i Nacka och kunna gå kvar i samma skola.

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten

Jenny Rivas
Etableringsutvecklare
Etableringsenheten